

NEDERLANDSTALIGE TUCHTRAAD VAN BEROEP VOOR ADVOCATEN
Eerste Kamer

Openbare zitting van 5 juni 2018

Dossiernummer TB-0189-2017

In de zaak van: Mr. X,
  advocaat te ...

hebbende als raadsman: mr. Y,
  advocaat te ...

spreekt de Nederlandstalige Tuchtraad van beroep voor advocaten de volgende beslissing uit:

I. DE PROCEDURE – DE OMVANG VAN HET HOGER BEROEP

1. In deze zaak oordeelt de Nederlandstalige Tuchtraad van beroep voor advocaten (verder afgekort tot ‘TB’) over het hoger beroep ingesteld door mr. X tegen de beslissing gewezen na tegenspraak door de Tuchtraad voor advocaten van de Ordes van het rechtsgebied van het Hof van beroep te Antwerpen op 29 juni 2017, waarbij voor de bewezen verklaarde ten laste gelegde feiten en handelingen een tuchtsanctie van schorsing gedurende een termijn van zes maanden werd uitgesproken, (TAA/SA/0223/2015).

Overeenkomstig artikel 466 Ger. W. wordt voor de rechtspleging de Nederlandse taal gebruikt.

De zaak wordt behandeld en berecht na tegenspraak.

De bestreden beslissing werd regelmatig op 30 juni 2017 ter kennis gebracht van alle betrokkenen. Het gemotiveerde hoger beroep van mr. X werd ingesteld op 11 juli 2017. Het is tijdig ingesteld. Het hoger beroep is ontvankelijk.

De stafhouder stelde met toepassing van art. 463, laatste lid Ger.W. tegenberoep in in zoverre mr. X werd vrijgesproken voor de feiten en handelingen hierna vermeld sub (2), (4) en (6). Nopens de ontvankelijkheid van dit tegenberoep bestaat er geen betwisting en is er ook geen betwisting mogelijk (zie art. 52, eerste lid en art. 50, tweede lid Ger.W.).

In de bestreden beslissing werd mr. X vrijgesproken voor de hierna vermelde tenlasteleggingen (1) en deze tenlastelegging maakt geen voorwerp uit van de hoger beroepen.

2. De zaak werd behandeld in openbare zitting
3. Verslaggever-stafhouder Z werd gehoord in zijn verslag. Mr. Y werd gehoord als raadsman van mr. X. Procureur-generaal P werd gehoord in zijn advies. Mr. Y en mr. X kregen het laatste woord.

II. DE TEN LASTE GELEGDE FEITEN EN HET ONDERZOEK

4. In eerste aanleg werd mr. X opgeroepen teneinde zijn verweer waar te nemen met betrekking tot de volgende ten laste gelegde feiten en handelingen:

- (1) Het niet of niet volledig antwoorden op de vragen gesteld door de stafhouder (art. 455-456 Ger.W.);
- (2) Het stellen van beheersdaden betreffende het vermogen van een cliënte, mevrouw B, zonder naleving van de bepalingen opgenomen in het K.B. van 5 augustus 1991, vervangen door het K.B. van 3 juli 2007;
- (3) Mogelijke inbreuken wegens het nalaten van het bijhouden van volledige en nauwkeurige overzichten van de verrichtingen met de gelden van derden (Codex Deontologie, art. III.2.8.2.5-oud; art. 134-nieuwe nummering);
- (4) Het aanwenden van gelden die bestemd zijn voor cliënten als voorschot of ereloon, zonder de cliënten daarvan schriftelijk op de hoogte te brengen (Codex Deontologie, art. III.2.8.2.5, tweede lid-oud; art. 134, tweede lid-nieuwe nummering);
- (5) Het niet zo spoedig als mogelijk overmaken van derdengelden aan hun bestemming (Codex Deontologie, art. III.2.8.2.5, eerste lid-oud; art. 134, eerste lid-nieuwe nummering).

Op de terechtzittingen van 27 oktober en 22 december 2016 van de Tuchtraad voor advocaten van de Ordes van het rechtsgebied van het Hof van beroep te Antwerpen werd mr. X tevens uitgenodigd om ook zijn verdediging waar te nemen wegens:

- (6) Mogelijke overtaxatie in 10 door onderzoeker mr. O opgelijste dossiers.

5. Uit het dossier dat de stafhouder op 22 september 2015 overmaakte aan de voorzitter van de Tuchtraad voor advocaten van de Ordes van het rechtsgebied van het hof van beroep te Antwerpen blijken, samengevat, de volgende elementen:

Op 20 november 2012 maakte mr. D aan de stafhouder te ... melding van feiten die mogelijks laakbaar waren in hoofde van zijn confrater X van de balie van ... Mr. D trad op als raadsman van de heer A, broer van de cliënte van mr. X, mevrouw B. Deze zou psychische problemen kennen. Volgens mr. D stelde mr. X dat hij mevrouw B adviseerde met betrekking tot de samenstelling van het onverdeeld patrimonium dat was ontstaan door het overlijden van vader C (2 januari 2003). Volgens de klager probeerde mr. X zijn cliënte te isoleren van haar familie (broer, zussen en moeder) en trad hij op als algemeen lasthebber van zijn cliënte. Gebruik makend van dit mandaat zou mr. X de binnenlandse en buitenlandse beleggingen van zijn cliënte verkocht hebben en de opbrengst van deze verkopen gestort hebben op zijn derdenrekening. Dit alles zou niets met de onverdeeldheid te maken hebben. Mr. D opperde dat het onkies zou kunnen zijn om door een psychiatrische patiënte een onbepaalde volmacht

te laten tekenen om vervolgens het haar vermogen te laten overmaken op zijn derdenrekening, en dat mr. X zich blijkbaar inliet met activiteiten die op het eerste gezicht niet te verenigen vallen met de uitoefening van het beroep van advocaat. Deze gang van zaken verontrustte volgens mr. D de familie.

De stafhouder van ... maakte deze klacht over aan zijn collega te ..., waarop deze in eerste orde het initiatief nam om de derdenrekening van mr. X onder de loupe te laten nemen.

Op 28 maart 2013 melde mr. K aan de stafhouder dat hij het jaar 2012 had nagekeken. Volgens hem werden er systematisch gelden opgenomen, zonder enige inkomende beweging in de dossiers, waarin de opnames gebeurden. Ook de stafhouder stelde blijkbaar vast dat er diverse bewegingen per cheque waren waarvan niet te achterhalen is wie ze incasseerde. Er kwam in het dossier B in 2012 ‘alleen al’ 1.000.000 euro binnen, dat niet ‘naar buiten ging’, maar het eindsaldo bedraagt 298.000 euro (dossier stafhouder, stuk 13). Ook gaan er voortdurend ‘ronde bedragen’ van de derdenrekening van mr. X naar zijn eigen rekening, tijdens het jaar 2012 voor meer dan 650.000 euro. De stafhouder wenste mr. X nog niet onmiddellijk te interpellieren, maar deed aangifte bij de gerechtelijke politie, afdeling Ecofin, om één en ander verder te onderzoeken (dossier stafhouder, stuk 14). Ook de klager en de zus van mevrouw B (A en M) legden in de zomer van 2013 klacht neer op strafgebied wegens misbruik van vertrouwen en misbruik van zwakheden van een persoon die zich in een kwetsbare toestand bevindt (dossier stafhouder, stuk 36 – notienummer AN.20.99.666/2013).

6. Met een ter post aangetekende brief van 10 oktober 2013 liet de stafhouder overeenkomstig artikel 458, §1 Ger.W. aan mr. X weten dat hij een tuchtonderzoek tegen hem opende aangaande zijn rekening derden en met betrekking tot het dossier B. Hij deelde mee dat hij de mr. O in dat verband aanstelde als onderzoeker. De stafhouder voegde er aan toe: *“U heeft het recht in deze om gehoord te worden of eventueel bijkomende stukken bij het dossier te voegen. Indien u gehoord wenst te worden, zal u binnen de twee weken vanaf heden hiervoor een afspraak maken met het secretariaat.”* (dossier stafhouder, stuk 18)

7. Mr. X werd in het dossier twee maal gehoord. Een eerste maal op 19 december 2013, in het bijzijn van zijn advocaat (dossier stafhouder, stuk 34). Tijdens dit verhoor deelde hij mede dat het aandeel van zijn cliënte in de successie ongeveer 6.000.000 euro bedroeg en dat een uitdrukkelijke ereloonafpraak aangegaan werd van 650.000 euro, kosten en plichten inbegrepen en dat deze afspraak zich in het dossier bevond. Hij betwistte dat zijn cliënte psychische problemen zou hebben. Hij verbond er zich toe een bundel met onderschragende bewijsstukken over te maken tegen uiterlijk 20 januari 2014. Mr. X werd een tweede maal gehoord tijdens een bijeenkomst die plaatsvond op 11 september 2015 tussen hemzelf en mr. H (zie ook verder – dossier stafhouder, stuk 60).

Op 17 januari 2014 maakte het openbaar ministerie het geseponeerde strafdossier over aan de stafhouder (dossier stafhouder, stuk 39). Hieruit blijkt dat mevrouw B werd ondervraagd op 30 oktober 2013. Op de haar gestelde vragen antwoordde mevrouw B, die louter als getuige werd ondervraagd, op ontwijkende wijze (‘geen commentaar’, ‘ik wens niet te wantwoorden’, ‘ik wens dit niet toe te lichten’). De officier van gerechtelijke politie, die haar ondervroeg, noteerde in het begeleidend proces-verbaal (nr. 021651/2013) dat mevrouw B in het bezit was van een handgeschreven document dat zij niet voorlegde *“doch waarop zij kennelijk haar antwoorden in de functie van de vraagstelling heeft voorbereid”*. Mr. X werd op 13 december 2013

ondervraagd. Hij legde op dat ogenblik recente rapporten voor van Prof. Dr. E, expert neuropsychiatrie, en Dr. S. Volgens beide geneesheren is mevrouw B, ondanks haar psychiatrische problematiek (bipolaire stoornis) volledig handelingsbekwaam.

Op 14 februari 2014 richtte de advocaat van mr. X een lange betogende brief aan de onderzoeker-verslaggever, waarin hij zijn beklag deed over het verloop van het onderzoek en de beweerde schending van de rechten van verdediging van zijn cliënt (dossier stafhouder, stuk 35). In bijlage voegde hij een ‘overzicht’ van doorstoringen in onderscheiden dossiers naar de eigen rekening van mr. X uit hoofde van ‘erelonen en kosten’. Onder punt 7 werd de situatie in het dossier 107278 – B-nalatschap weergegeven. Er wordt melding gemaakt van in totaal 955.790,13 euro ontvangen op de derdenrekening, waarvan in de periode 8/11/2012-24/12/2012 67.500 euro werden doorgestort naar de beroepsrekening en op 20 september 2013 nog eens 20.000 euro. Merkwaardig is dat het overzicht vermeldt dat op 2 mei 2013 24.786 euro zou zijn gestort op de eigen rekening, maar dat dit bedrag dezelfde dag zou zijn doorgestort naar de ‘cliënte’ [bedoeld wordt blijkbaar: mevrouw B].

8. Op 22 september 2015 maakte de stafhouder het dossier over aan de voorzitter van de tuchtraad met toepassing van artikel 458, §2 Ger.W.

III. DE PROCEDURE IN EERSTE AANLEG

9. Mr. X werd opgeroepen om te verschijnen voor de Tuchtraad voor advocaten van de Ordes van het rechtsgebied van het Hof van beroep te Antwerpen, tweede kamer, op 26 november 2015. Op verzoek van zijn raadsman werd de behandeling uitgesteld naar de zitting van 17 december 2015.

De zaak werd op 17 december 2015 uitgesteld naar de terechtzitting van 25 februari 2016 onder andere omdat stukken waarnaar werd verwezen in het onderzoek, ontbraken in het dossier (bv. rekeninguittreksels ING-derdenrekening en twee kaften, overhandigd door de raadsman van mr. X aan onderzoeker mr. O). De rekeninguittreksels ING-derdenrekening werden gevoegd aan het dossier met het oog op de zitting van 25 februari 2016, maar de kaften in kwestie werden niet teruggevonden. Ter terechtzitting van 25 februari 2016 deelde de raadsman van mr. X mee dat *“het dossier dat volgens hem destijds werd overhandigd aan mr. O, door zijn cliënt terug zal worden samengesteld”* (zie proces-verbaal van de terechtzitting van 25 februari 2016). De behandeling van de zaak werd vervolgens uitgesteld naar de terechtzitting van 28 april 2016.

Ter terechtzitting van 28 april 2016 verzocht de raadsman van mr. X om een uitstel *“omdat hij door omstandigheden het aangekondigde dossier nog niet terug heeft kunnen samenstellen en de verdediging niet heeft kunnen voorbereiden”* (zie proces-verbaal van de terechtzitting van 28 april 2016). De behandeling van de zaak werd uitgesteld naar de terechtzitting van 29 juni 2016.

Ter terechtzitting van 29 juni 2016 verzocht de raadsman van mr. X om een uitstel en de stafhouder verzette zich hiertegen niet (zie proces-verbaal van de terechtzitting van 29 juni 2016). De behandeling van de zaak werd uitgesteld naar de terechtzitting van 29 september 2016.

Ter terechtzitting van 29 september 2016 verzocht de raadsman van mr. X om een uitstel en de stafhouder verzette zich hiertegen niet (zie proces-verbaal van de terechtzitting van 29 september 2016). De behandeling van de zaak werd uitgesteld naar de terechtzitting van 27 oktober 2016.

Ter terechtzitting van 27 oktober 2016 verzocht de raadsman van mr. X om een uitstel en de stafhouder verzette zich hiertegen niet. Het proces-verbaal van deze terechtzitting vermeldt dat de voorzitter mr. X 'in vertoef stelde' om zich eventueel te verdedigen met betrekking tot een mogelijke overtaxatie van erelonen (zie proces-verbaal van de terechtzitting van 27 oktober 2016 - opmerking door de TB: 'in vertoef stellen' betekent volgens van Dale 'respijt geven', maar blijkbaar werd bedoeld dat mr. X uitgenodigd werd om zich bijkomend te verdedigen op een tenlastelegging van overtaxatie - zie tenlastelegging (6) hierboven). In zijn memorie in hoger beroep verduidelijkt mr. X dat het ging om 10 grote dossiers, die door mr. O waren opgelijst, en dat hij werd verzocht alle stukken bij te brengen in verband met de aanrekening (wijze van berekenen, overeenkomst met cliënten, enzovoort) van het ereloon in die zaken. Ook stelt mr. X zelf in zijn memorie dat deze uitnodiging werd herhaald op de terechtzitting van 22 december 2016 (zie memorie neergelegd in hoger beroep, p. 8, tweede alinea). De behandeling van de zaak werd uitgesteld naar de terechtzitting van 22 december 2016.

Ter terechtzitting van 22 december 2016 verzocht de raadsman van mr. X om een uitstel "*teneinde te antwoorden op de nota, neergelegd door stafhouder Z*". De stafhouder, die een nota opstelde, gedateerd op 20 december 2016, verzette zich hiertegen niet. De behandeling van de zaak werd uitgesteld naar de terechtzitting van 26 januari 2017.

Op 26 januari 2017 kon de tuchtraad in eerste aanleg niet zetelen 'wegens onvoorziene omstandigheden' en werd er een nieuwe rechtsdag bepaald op 27 april 2017 (zie proces-verbaal van de terechtzitting van 26 januari 2017).

Ter terechtzitting van 27 april 2017 verzocht de raadsman van mr. X om een uitstel omdat mr. X gehospitaliseerd werd en hij zodoende niet persoonlijk aanwezig kon zijn bij de behandeling [opmerking door de TB: mr. X was op geen enkele vorige terechtzitting aanwezig]. De stafhouder ging akkoord met het verzoek (zie proces-verbaal van de terechtzitting van 27 april 2017). De behandeling van de zaak werd 'een laatste maal' uitgesteld naar de terechtzitting van 8 juni 2017 met uitdrukkelijk vermelding dat de zaak dan zou worden behandeld, "*zelfs indien mr. X niet persoonlijk aanwezig kan zijn*" (zie proces-verbaal van de terechtzitting van 27 april 2017).

Ter terechtzitting van 8 juni 2017 werd de zaak tegensprekelijk behandeld en in beraad genomen. Met akkoord van mr. X werd de sententie van 10 mei 2004 bij het dossier gevoegd. (zie proces-verbaal van de terechtzitting van 8 juni 2017).

De bestreden beslissing werd uitgesproken op 29 juni 2017. De door mr. X opgeworpen excepties werden afgewezen. De tuchtraad in eerste aanleg achtte de tenlasteleggingen (3) en (5) bewezen en de tenlasteleggingen (1), (2), (4) en (6) niet bewezen.

IV. DE DOOR MR. X OPGEWORPEN EXCEPTIES

Ter inleiding

10. De regels inzake de organisatie van de balie en van de regels inzake tucht maken deel uit van het Gerechtelijk Wetboek. Ook de tuchtprocedure wordt daarin geregeld. Wat niet specifiek geregeld is in de artikelen 466, 467 en 459, §2, wordt overeenkomstig art. 2 Ger.W. beheerst door de overige bepalingen van het Gerechtelijk Wetboek, voor zover niet geregeld door rechtsbeginselen waarvan de toepassing niet verenigbaar is met de bepalingen van dit wetboek. De regels van het strafrecht of het strafprocesrecht zijn niet van toepassing (E. JANSSENS en L. KENIS, *Tuchtprocedure en tuchtrechtspraak van de Vlaamse tuchtraden voor advocaten 2007-2012*, Advocatencahier deontologie, OVB, 2013, p. 29, randnr. 39; J. STEVENS, *Advocatuur – Regels en deontologie*, Wolters-Kluwer, 2015, p. 1229, randnr. 1494).

De beweerde onredelijke termijn (zie memorie X, VI.1.1)

11. De nietigheid van het gevoerde tuchtonderzoek omwille van een beweerde onredelijke termijn - Mr. X betoogt dat de redelijke termijn waarbinnen een tuchtonderzoek moet worden gestart werd geschonden. Hij is van oordeel dat een termijn van 10 maanden tussen het ontvangen van een klacht door de stafhouder en het starten van het onderzoek (10 oktober 2013) onredelijk is. Op andere plaatsen in zijn betoog heeft hij het dan weer over de onredelijke termijn ‘van zijn berechting’, dit wil zeggen inclusief de onderzoeksperiode en de procedure voor de tuchtraad. Het tuchtonderzoek werd formeel geopend op 10 oktober 2013. De inleidingszitting voor de tuchtraad in eerste aanleg vond plaats op 26 november 2015. De bestreden sententie is van 29 juni 2017. Het gevoerde tuchtonderzoek zou om deze reden ‘nietig’ moeten worden verklaard.

Het betoog van mr. X houdt geen rekening met de belangrijke wijzigingen die door de wet van 19 oktober 2015 houdende wijziging van het burgerlijk procesrecht en houdende diverse bepalingen inzake justitie, beter bekend als ‘Potpourri I’, werden doorgevoerd aan de procedurele nietigheidsleer. Ingevolge de opheffing van artikel 862 Ger.W. wordt de belangenschade, waarvan sprake in artikel 861 Ger.W. verheven tot het essentiële toetsingselement voor (alle) ‘procedurele’ nietigheden, zowel relatieve als absolute. Bovendien voert mr. X als dusdanig geen wettelijke grondslag aan voor de door hem ingeroepen ‘nietigheid’. De exceptie van nietigheid van het gevoerde tuchtonderzoek is alleen om deze reden reeds ongegrond.

12. De onrechtsgeldigheid van het gevoerde tuchtonderzoek en de niet-toelaatbaarheid van de tuchtvervolgning omwille van een beweerde onredelijke termijn - Op grond van dezelfde overwegingen als deze aangevoerd voor de nietigheid van het gevoerde tuchtonderzoek omwille van het overschrijden van de redelijke termijn, betoogt mr. X dat het gevoerde tuchtonderzoek ‘niet rechtsgeldig’ zou zijn, waardoor de tuchtvervolgning ‘niet-ontvankelijk of niet-toelaatbaar’ moet worden verklaard.

Hij toont evenwel niet aan, in de concrete omstandigheden van deze zaak, hoe en waar zijn rechten van verdediging of waar zijn belangen *in concreto* zouden zijn geschaad door het beweerde overschrijden van de redelijke termijn. Hij maakt niet duidelijk hoe het eerlijk karakter van de tuchtprocedure of de kwaliteit van de bewijsgaring louter door het verstrijken van de tijd in kwestie zou zijn aangetast of in het gedrang zou zijn gekomen. Er bestaat *in casu* geen grond om de tuchtvervolgning ontoelaatbaar te verklaren om die reden.

Ook de exceptie van ontoelaatbaarheid van de tuchtvervolging wegens de onregelmatigheid van het gevoerde onderzoek en de niet-toelaatbaarheid van de tuchtvervolging omwille van een beweerde onredelijke termijn, is niet gegrond.

13. Ondergeschikt - Het verlies van strafwaardigheid van de beweerde inbreuken door het verstrijken van de redelijke termijn – Mr. X roept ondergeschikt in, en dit (reeds) bij wijze van exceptie (zie memorie, p. 10, laatste alinea), en dus nog voor de beoordeling ten gronde van de tenlasteleggingen, dat “gelet op het verstrijken van de redelijke termijn voor bestraffing, de beweerde inbreuken hun strafwaardigheid hebben verloren en er dan ook geen reden bestaat om uit dien hoofde alsnog een tuchtstraf op te leggen, mocht [de TB] deze bewezen achten, quod non”. De bespreking van dit verweermiddel, alvorens uitspraak wordt gedaan over de schuldigverklaring, is hier voorbarig en voorlopig niet dienend. Desgevallend, dit is in het geval van schuldigverklaring, kan eventueel rekening worden gehouden met eventuele nadelen die mr. X zou hebben geleden ingevolge het beweerde niet aan hem toerekenbare aanslepen van het tuchtonderzoek en de tuchtprocedure.

De beweerde schending van het recht om voorafgaand te worden verhoord (zie memorie X, VI.1.2)

14. De niet-ontvankelijkheid van de gevoerde tuchtprocedure omwille van het niet horen van de vervolgte advocaat ‘voorafgaand aan het onderzoek’ - Mr. X betoogt dat artikel 458, §1 Ger.W. werd geschonden (evenals de artikelen 6 EVRM en art. 14 BUPO). Hij is van oordeel dat de advocaat die het voorwerp uitmaakt van een onderzoek het recht heeft om ‘voorafgaand’ aan dat onderzoek te worden gehoord. De niet-naleving van deze regel zou ‘onmiskienbaar’ een schending uitmaken van zijn recht van verdediging.

Art. 458, §1 Ger.W. luidt: “De stafhouder ontvangt en onderzoekt de klachten tegen de advocaten van zijn Orde (...) De stafhouder leidt het onderzoek of stelt een onderzoeker aan, wiens taken en bevoegdheden hij omschrijft. De klager en de advocaat die het voorwerp uitmaakt van het onderzoek, worden van de instelling van het onderzoek schriftelijk op de hoogte gebracht.” [De TB onderstreept]

De boven aangehaalde bepaling is niet voorgeschreven op straffe van nietigheid, maar moet de rechten van verdediging van de vervolgte advocaat waarborgen.

De stafhouder meldde op 10 oktober 2013 met een ter post aangetekende brief aan mr. X dat hij op 21 november 2012 in kennis werd gesteld van een klacht van in het kader van een dossier B, dat hij, onder andere, een onderzoek liet doen naar de bewegingen op diens rekening derden en naar de doorstorting naar de eigen rekeningen (in het jaar 2012 minstens 650.000 euro) en dat hij op grond van dit alles een tuchtonderzoek opende met toepassing van art. 458, §1 Ger.W. De stafhouder voegde er aan toe: “U heeft het recht in deze om gehoord te worden of eventueel bijkomende stukken bij het dossier te voegen. Indien u gehoord wenst te worden, zal u binnen de twee weken vanaf beden hiervoor een afspraak maken met het secretariaat.” (dossier stafhouder, stuk 18)

Ten onrechte is mr. X van oordeel dat hij (schriftelijk) op de hoogte had moeten worden gesteld van het feit dat de stafhouder onderzoeksdaden tegen hem uitvoerde of liet uitvoeren ‘nog voor het formeel tuchtonderzoek werd aangevat’.

Het bewijs in tuchtzaken kan met alle middelen van recht geleverd worden en de bewijsgaring moet niet tegensprekelijk gebeuren.

De controle van de derdenrekening van mr. X kaderde binnen de controlebevoegdheid waarover de stafhouder en zijn medewerkers reglementair beschikken (zie verder; Codex Deontologie, art. 137-140 nieuwe nummering).

De stafhouder is, als *primus inter pares*, de draaischijf van de werking van de Orde, zowel op administratief als op reglementair en disciplinair vlak. Hij heeft een persoonlijke aanmoedigende en reprimerende taak. Aldus kan hij vaderlijke vermaningen geven, buiten een eigenlijke tuchtprocedure om (J. STEVENS, *Advocatuur – Regels en deontologie*, Wolters-Kluwer, 2015, p. 258, randnr. 338).

Dit alles veronderstelt dat de stafhouder ook ‘inlichtingen’ kan inwinnen die hem in het belang van de goede werking van de balie nuttig lijken, zelfs ambtshalve (zie art. 458, §1, eerste lid, *in fine* Ger.W.). Hij is van wetswege de *dominus litis* en kan onderzoek voeren. En dit is wat hij *in casu* vóór 10 oktober 2013 in essentie deed. Hij won desbetreffend inlichtingen in alvorens te beslissen over de opportuniteit van het voeren van een tuchtonderzoek.

De schriftelijke mededeling van de opening van het tuchtonderzoek moet niet noodzakelijk gelijktijdig met het begin van het tuchtonderzoek gebeuren en art. 458, §1, tweede lid Ger.W. voorziet niet in enige nietigheidssanctie (J. STEVENS, *Advocatuur – Regels en deontologie*, Wolters-Kluwer, 2015, p. 1248, randnr. 1516-1517).

Ten overvloede houdt het betoog van mr. X hier opnieuw geen rekening met de belangrijke wijzigingen die door de wet van 19 oktober 2015 houdende wijziging van het burgerlijk procesrecht en houdende diverse bepalingen inzake justitie, beter bekend als ‘Potpourri I’, werden doorgevoerd aan de procedurele nietigheidsleer (zie *supra*).

Mr. X is van oordeel dat door het voorafgaand inwinnen van inlichtingen de stafhouder niet meer objectief kan handelen wanneer hij beslist om een tuchtonderzoek in te stellen. Nochtans kan men het evengoed andersom beschouwen: het lijkt niet opportuun dat een stafhouder iedere keer dat een klacht wordt ingediend verplicht wordt een tuchtprocedure op te starten in de zin van art. 458, §1, tweede lid Ger.W. Bovendien vormt het geheim karakter van een tuchtonderzoek soms een belangrijke voorwaarde in het belang van dat onderzoek.

De stafhouder is overigens niet de instantie die uiteindelijk beslist over het laakbaar karakter van de onderzochte feiten en handelingen. Dit komt toe aan de tuchtraad.

Mr. X verduidelijkt op geen enkele wijze hoe en waar zijn belangen of rechten van verdediging zouden worden geschonden door het feit dat de stafhouder inlichtingen inwon of hem niet van bij de aanvang van het informatief onderzoek (of vooronderzoek) op de hoogte hiervan bracht. Mr. X werd over alle hem ten laste gelegde feiten en handelingen gehoord tijdens het tuchtonderzoek en ook in de loop van de procedure voor de tuchtraad had hij alle mogelijkheden om zijn verdediging waar te nemen.

Er bestaat *in casu* geen grond om de voorliggende bewijselementen als onregelmatig of ongeldig te beschouwen, en om de tuchtvervolgung ontoelaatbaar (of nietig) te verklaren op formele grond. Er wordt geen schending aangetoond van art. 6.1 EVRM of van art. 14 BUPO.

De exceptie van ontoelaatbaarheid van de vervolging wegens de onregelmatigheid van het gevoerde onderzoek omwille van het niet-horen van de vervolgte advocaat voorafgaand het onderzoek, is niet gegrond.

De beweerde schending van art. 132 Codex Deontologie voor advocaten (oud art. III.2.8.2.3 - art. 5, tweede lid van het reglement van 21 november 2012 op de derdenrekening) en van artikel 8 EVRM (zie memorie X, VI.1.3)

15. *De niet-ontvankelijkheid van de gevoerde tuchtprocedure (of van het gevoerde tuchtonderzoek) omwille van de inzage van de derdenrekening zonder voorafgaand verzoek aan de advocaat tot afgifte van de bankuittreksels* - Mr. X betoogt dat de uittreksels van zijn derdenrekening door de stafhouder of zijn medewerkers werden opgevraagd in strijd met het reglement op de derdenrekening omdat 'hem niet eerst voorafgaand werd gevraagd deze uittreksels te bezorgen'. Hij meent dit te kunnen afleiden uit de tweede zin van art. 132 Codex Deontologie voor advocaten. Volgens mr. X zou de bevoegdheid van de stafhouder om inzage te nemen in de derdenrekening van een advocaat subsidiair zijn aan de noodzakelijke voorafgaande vraag aan de advocaat om een kopie van de rekeninguittreksels te bezorgen.

Het bedoelde artikel luidt: *“De advocaat verleent bij de opening van een derdenrekening een onherroepelijke volmacht aan de stafhouder (...) om van de financiële instelling volledige inzage en afschrift te verkrijgen van alle verrichtingen op die derdenrekening. Indien de advocaat niet ingaat op het verzoek van de stafhouder hem een kopie van de rekeninguittreksels te bezorgen, kan de stafhouder die opvragen op kosten van de advocaat.”*

Deze stelling van mr. X berust op een verkeerd begrip van het artikel 132. Het ontnemt iedere betekenis aan de eerste zin van het artikel in kwestie en beperkt ten onrechte de toezichts- en onderzoeksbevoegdheid van de stafhouder op het correct gebruik van de derdenrekening, hem verleend door de artikelen 135 en 132 Codex Deontologie. Uiteraard impliceert de toezichts- en controlebevoegdheid van de stafhouder, mogelijk gemaakt door de reglementaire 'onherroepelijke volmacht' van de stafhouder, dat hij de advocaat vraagt om hem de rekeninguittreksels te bezorgen, maar de stafhouder kan dit ook rechtstreeks vragen aan de bankinstelling in kwestie indien hij dit opportuun acht. Alleen, indien een aangesproken advocaat niet zou ingaan op de vraag van de stafhouder, kan de opvraging gebeuren 'op kosten van de advocaat'.

Ten onrechte houdt mr. X voor dat de stafhouder vóór 21 april 2013 niet over deze bevoegdheid zou hebben beschikt. De regelgeving vóór de Codex van 25 juni 2014 was vervat in art. 2, 7de en 8ste gedachtestreep van het Reglement van 11 december 2002, in werking getreden op 6 maart 2003:

- *de opening en afsluiting van een derdenrekening wordt door de financiële instelling gemeld aan de stafhouder van de Orde van advocaten waar de advocaat ingeschreven is.*
- *de advocaat verleent bij de opening van de derdenrekening een onherroepelijke volmacht aan de stafhouder van de Orde van advocaten waar hij ingeschreven is, om vanwege de financiële instelling volledige inzage en afschrift te verkrijgen van alle verrichtingen op deze derdenrekening*

Artikel 5 van gezegd reglement luidde als volgt: *“De stafhouder oefent toezicht uit op het correct gebruik van de derdenrekening. Hij kan alle bewarende maatregelen nemen, inclusief het opleggen van een tijdelijk verbod om gelden van cliënten of derden te verhandelen”.*

Ten overvloede verduidelijkt mr. X opnieuw op geen enkele wijze hoe en waar zijn belangen

of rechten van verdediging zouden worden geschonden door de beweerde schending van art. 132 Codex Deontologie. Alleszins moest (en moet) mr. X de rekeninguittreksels in kwestie kunnen voorleggen. Dit kan hem zelfs door de tuchtraad worden gevraagd (zie verder). Het opwerpen van deze exceptie bezwaart bijgevolg op niet dienende wijze het debat. Het werpt zelfs een bedenkelijk licht op de door mr. X in acht te nemen oprechtheidsplicht en loyaleitsplicht ten aanzien van de disciplinaire overheden (verg. Cass. 18 februari 1994, *Pas.* 1994, I, 180).

De exceptie van niet-ontvankelijkheid van de gevoerde tuchtprocedure (of van het gevoerde tuchtonderzoek) omwille van de inzage van de derdenrekening zonder voorafgaand verzoek aan de advocaat tot afgifte van de bankuittreksels, is niet gegrond.

De beweerde schending van art. 477 Ger.W. (zie memorie X, VI.1.4)

16. *De niet-ontvankelijkheid van de gevoerde tuchtprocedure (of van het gevoerde tuchtonderzoek) omwille van een beweerde schending van art. 477 Ger.W.* - Mr. X betoogt dat artikel 477 Ger.W. manifest werd geschonden omdat in het dossier B een strafrechtelijke klacht werd neergelegd tegen mr. X, dat deze klacht werd geseponereerd door het parket en dat dit werd gemeld aan de stafhouder, met de vermelding ‘dat het dossier mogelijks dienend kon zijn in een tuchtprocedure’.

Artikel 477 Ger.W. luidt: *“In een strafrechtelijke, burgerrechtelijke of administratieve procedure mag geen melding worden gemaakt van een tuchtprocedure, noch van elementen daarvan”*.

De stafhouder beschikt over een ruime onderzoeksbevoegdheid. Zo kan hij in een tuchtonderzoek inzage te vragen in een strafdossier of er een afschrift van te vragen. Wanneer hij in dit verband informatie inwint, komt het openbaar ministerie uiteraard op de hoogte van een lopend tuchtonderzoek. Dit houdt geenszins een schending in van art. 477 Ger.W. Het openbaar ministerie speelt trouwens een belangrijke rol in tuchtzaken (zie art. 461, §2, 463 en 465 Ger.W.). Mr. X leest art. 477 Ger.W. in de verkeerde richting: er staat niet dat in een tuchtprocedure geen melding mag worden gemaakt van een strafrechtelijke, burgerrechtelijke of administratieve procedure.

De exceptie van niet-ontvankelijkheid van de gevoerde tuchtprocedure (of van het gevoerde tuchtonderzoek) omwille van een beweerde schending van art. 477 Ger.W. is ongegrond.

De bewijslast in tuchtzaken (zie memorie X, VI.1.5)

17. Onder de hoofding ‘VI.1 De onregelmatigheden van het tuchtonderzoek’ wijdt mr. X in zijn memorie voor de TB een verweerderdeel aan ‘Bewijslast beweerde tenlasteleggingen bij de stafhouder / zwijgrecht beklaagde’ (zie memorie VI.1.5, p. 20-22). Dit verweerderdeel betreft geen exceptie, maar houdt een voorafgaand of inleidend betoog in over de toe te passen bewijsregels met betrekking tot de aan de orde zijnde tenlasteleggingen.

De ingeroepen excepties – Conclusie

18. Uit het bovenstaande blijkt dat alle door mr. X ingeroepen excepties naar recht falen, onder meer wegens het gebrek aan belangenschade of aan schending van de rechten van

verdediging. Er bestaat *in casu* geen grond om de voorliggende bewijselementen als onregelmatig of ongeldig te beschouwen, en om de tuchtvervolging nietig of ontoelaatbaar te verklaren op formele grond. De hierboven in dit verband eventueel niet besproken argumenten en middelen zijn ofwel niet dienend voor de beoordeling van de excepties ofwel impliciet beantwoord.

V. DE GROND VAN DE ZAAK

Voorafgaand

19. Mr. X laat voorafgaand aan het onderzoek ten gronde van de hem ten laste gelegde feiten en handelingen gelden *“dat in casu de verweten onvolkomenheden, geen weerslag hebben gehad de op de goede werking van de groep of het beroep, de eer, de waardigheid of de eerlijkheid van het ambt”* (zie memorie X, p. 22).

Mr. X wordt, samengevat, ten laste gelegd van geen duidelijkheid te kunnen verschaffen over zijn beheer van gelden van derden en van het bovenmatig aanrekenen van erelonen. Zijn stelling dat dergelijke feiten en handelingen deontologisch niet sanctioneerbaar zouden zijn omdat zij de eer, de waardigheid of de eerlijkheid van het ambt niet zouden aantasten lijken eigenlijk op zichzelf een inbreuk te vormen op de waardigheid en de kiesheid die, krachtens art. 455 Ger.W., aan het beroep van advocaat ten grondslag liggen. Een dergelijke houding lijkt op zichzelf te wijzen op een onbehoorlijke – en dus onaanvaardbare – visie op de beroepsuitoefening van de advocaat. Iedere persoon, hij weze advocaat of niet, moet overigens, wanneer hij gelden onder zich heeft die hem niet toebehoren, op ieder ogenblik rekening en verantwoording kunnen afleggen van zijn daden (vergelijk met art. 1993 B.W.).

Het stellen van beheersdaden betreffende het vermogen van een cliënte, mevrouw B, zonder naleving van de bepalingen opgenomen in het K.B. van 5 augustus 1991, vervangen door het K.B. van 3 juli 2007 – tenlastelegging (2)

20. De tuchtraad achtte het feit dat mr. M. X betreffende het vermogen van B beheersdaden heeft gesteld niet bewezen. De tuchtraad oordeelde daarbij dat de vermelding van mr. X in zijn brief van 25 februari 2015 aan zijn cliënte B *“Vrijdag zal de interestafrekening op uw KBC-rekening verschijnen”* weliswaar mogelijk op vermogensbeheer duidt, maar het hier een eenmalige activiteit betreft (dossier stafhouder, stuk 50, bijlage 7).

21. Uit de analyse van het tuchtdossier blijkt:

- Op 17 oktober 2012 werd voor mr. T, geassocieerd notaris te ... een *“volmacht tot vereffenen”* verleden. In deze akte kende mevrouw B, geboren op ..., aan mr. X de meeste uitgebreide volmachten toe als bijzondere lasthebber. De akte vermeldt onder meer dat mr. X de volmacht heeft om *“in het algemeen alle mogelijke daden van beheer en van beschikking te stellen.”* (dossier stafhouder, stuk 2, bijlage).
- Op 8. november 2012 verleende diezelfde mevrouw B aan mr. X (opnieuw) een bijzonder onderhands mandaat. Dit mandaat hield in: *“Om in haar naam en voor haar rekening alle nodige en nuttige beheers – als beschikkingshandelingen te stellen en dit betreffende haar onverdeeld aandeel in de stichting U. Dit betekent in concreto alle nodige en nuttige info betreffende de kwestieuze stichting op te*

vragen en te ontvangen, het activa te ontvangen en kwijting hiervoor te verlenen, overeenkomsten of gebeurlijke dadingen desbetreffend te treffen, in het belang en in het uitsluitend voordeel van de volmachtgever strekkende tot een goed beheer van haar patrimonium.” (dossier stafhouder, stuk 5, bijlage A).

- In het dossier B werd mr. X op 25 februari 2015 opgevolgd door mr. H. Mr. X maakte hierop drie dossiers over aan mr. H, te weten de dossiers ‘B-nalatenschap’, ‘Huurzaak-N’ en ‘N/abatement/eigendom ...’, begeleid door een brief gedateerd op 12 maart 2015 (dossier stafhouder, stuk 47, bijlage).
- Op 5 mei 2015 schreef de opvolgende advocaat aan de stafhouder: *“Het blijkt ook dat mr. X gelden heeft beheerd van mijn cliënte. Ik heb duidelijkheid gevraagd met betrekking tot de overgemaakte gelden en terugbetalingen, doch een en ander is tot op heden onbeantwoord gebleven. Enig detail wordt, ondanks diverse vragen, niet gegeven”* (dossier stafhouder, stuk 46). De stafhouder verzocht hierop mr. X om een reactie en deze kwam per kerende in een brief gedateerd op 5 mei 2015 en afgestempeld op het secretariaat van de stafhouder op 7 mei 2015 (dossier stafhouder, stuk 47). Het antwoord van mr. X luidde: *“(…) Met mijn brief van 12.03.ll., die u in bijlage 1 aantreft, werden de bundels overgemaakt en tevens ook een detail/overzicht van de gerecupereerde gelden en wel in het kader van een betwisting inzake de vereffening en verdeling van de nalatenschap van wijlen de vader van cliënte. In deze overgemaakte detail heb ik overzicht gegeven van de gerecupereerde en tevens ook verrichte betalingen met medeweten en akkoord van cliënte. Van enig beheer is geen sprake. (...) Wenst mr. H overzicht van de verrichte betalingen met verantwoordingsstuk, dan moet hij de stukken die ik hem eerder overmaakte verifiëren want deze bevinden zich samen met het bundel B/nalatenschap doorgezonden. (...) Het beschikbaar werd onmiddellijk na kennisneming van de opvolging aferekend met mevrouw B.”* (de TB onderstreept). Mr. X voegde bij zijn brief van 5 mei 2015 een ‘rekenblad/Bankinfo’ waarin hij, samengevat, de volgende financiële informatie verschaftte:

- Ontvangen (in totaal)	989.303,11 EUR
- Diverse uitgaven (in totaal)	- 21.982,75 EUR
- Uitbetaling aan N	- 55.000,00 EUR
- Uitbetaling aan L	- <u>55.000,00 EUR</u>
- Saldo	857.320,36 EUR

Mr. X deelde ook nog mee dat hij ‘enkel nog zijn staat van onkosten en ereloon moest opmaken’.

- Op 20 mei 2015 maakte mr. H 10 geïnventariseerde stukken over aan de stafhouder, waaruit volgens hem bleek dat er wel degelijk sprake was van het beheer van gelden. Hij voegde er aan toe dat hij van mr. X geen enkele afrekening kreeg met betrekking tot interesten en ereloon (dossier stafhouder, stuk 50). Bij deze brief was een stuk 6 gevoegd, te weten (opnieuw) een bijzondere volmacht, ditmaal gedateerd op 23 oktober 2012, waarbij mevrouw B mr. X gelast *“Ten einde om in haar naam en voor haar rekening alle beschikbare tegoeden bij de bank G (te ... en te ...), geen uitgezonderd, op te vragen en via bemiddeling van ondergetekende volmachtdrager over te schrijven op rekening derden (van mr. X).”* Het stuk 7, gehecht aan de brief van mr. H., is de brief van 25 februari 2015 van mr. X aan mevrouw B, waarin hij o.m. mededeelt: *“Vrijdag zal de interestafrekening op uw KBC-rekening verschijnen.”* Het is deze brief die vermeld wordt in de beslissing van de tuchtraad. Deze brief is van dezelfde datum als de datum van opvolging door mr. H.
- Op 2 juni 2015 maakte mr. X andermaal een geïnventariseerd dossier over aan de stafhouder, houdende 5 stukken. Het stuk 5 van dit dossier is de ‘afrekening’ met de

hierboven reeds aangehaalde financiële informatie, met dit verschil echter dat deze afrekening thans de data vermeldt waarop de gelden werden ontvangen en de betalingen gebeurden. Deze data ontbraken in het eerder meegedeelde overzicht (dossier stafhouder, stuk 53, bijlage 5). Ook voegde mr. X ‘een relaas’ toe van de problematiek in het kader waarvan hij werd geraadpleegd en van de ondernomen démarches. Mr. X bestempelde dit als ‘prestatieoverzichten’ (bijlagen 1a&b). Mr. H beschouwde deze ‘afrekening’ als onvoldoende, wat hij ook meldde aan de stafhouder op 3 juli 2015 (dossier stafhouders, stuk 55), waarop mr. X op 6 juli 2015 meedeelde aan de stafhouder ‘dat hij tot zijn spijt de afrekening nog niet had kunnen opmaken’, maar dat hij dit voorrang zou geven in de loop van de maand augustus (dossier stafhouder, stuk 56).

- Op 25 augustus 2015 schreef mr. H aan de stafhouder dat hij nog steeds geen ‘afrekening’ had ontvangen. Hij vroeg aan de stafhouder om een vergadering te organiseren tussen mr. M. X en hemzelf (dossier stafhouder, stuk 58).
- Op 11 september 2015 organiseerde onderzoeker mr. O een bijeenkomst met mr. X en mr. H. Hij drong aan bij mr. X om voorafgaandelijk de afrekening van mr. X te bekomen (dossier stafhouder, stuk 59).
- In het proces-verbaal van verhoor, dat ingevolge deze bijeenkomst werd opgesteld door onderzoeker-verslaggever O, noteerde deze laatste:
  - dat mr. H opmerkte dat:
    - hij de ereloonstaat van mr. X nog niet mocht ontvangen, die deze zou verrekenen met de intrest van de aanwezige fondsen;
    - mevrouw B een algemene volmacht verleende m.b.t. het beheer van haar gelden;
    - mr. X mevrouw B adviseerde om de fondsen, die zich in Luxemburg bevonden, over te brengen naar zijn ING-rekening, hetgeen in deze zin ook gebeurde;
    - mr. X aangekondigd had dat de fondsen belegd waren met een interest a rato van 5%, “waarbij mr. X in zijn brief verwijst naar zijn afrekening op interesten”,
    - hij nog geen afrekening bekomen had m.b.t. de interesten en het ereloon.
  - dat mr. X o.m. verklaarde:

“Ik werd door mevr. B oorspronkelijk aangesteld niet om het beheer van haar vermogen te voeren maar om dit vermogen te gaan uitzoeken en samenstellen nu het beheer ervan gebeurde door haar broer en verspreid zou liggen tussen vennootschappen, stichtingen en beleggingsfondsen in Luxemburg. Mevrouw B had een manisch-depressief verleden en vandaar dat ik enkele behandeld heb op basis van uitdrukkelijke volmachten. Deze volmachten zouden nooit betrekking hebben op beheersdaden. (...)”

“De vragen van mr. H tot de bekomen van een afrekening heb ik steeds begrepen als de overzichten van de inkomende en uitgaande bedragen zoals ik die heb bezorgd.

Ik vind dat met betrekking tot de staten van kosten en plichten zelve ik beslis of en in het kader van de betwistingen die er reeds geweest waren, er vooralsnog een staat van kosten en plichten moest volgen en of ik dit überhaupt wel wil opstellen, ik bedoel hiermee of ik wel nog kosten en erelonen wil aanrekenen naar aanleiding van de opvolging. Dit alles kaderend naar aanleiding van de discussies en twisten. Ik overweeg geen erelonen noch kosten nog te vragen en af te rekenen met interesten en dergelijke. Op uw tussenkomst of ik op vraag van mevrouw B dan geen staat van kosten en plichten zou moeten opstellen, bevestig ik u dat ik dergelijke vraag nooit heb gekregen. Als die vraag vooralsnog volgt, zal ik dit op eerste verzoek doen (...)

Ik zal dus met alle plezier mijn staten van kosten en plichten overmaken aan mijn opvolger en dit zal gebeuren uiterlijk tegen 21.09.2015. (...)
- dat mr. H op het aspect van beheer stelde dat mevrouw B rekening en verantwoording

vraagt van het beheer dat mr. X over haar fondsen komende van Luxemburg naar zijn rekening heeft gevoerd en in het bijzonder de 5% interesten waaraan deze belegging zou zijn gekoppeld.

- dat mr. X herhaalde dat het geen beheer betrof maar een bewaring van deze fondsen, alles in het kader van de samenstelling van haar vermogen en waarover zij steeds en altijd vrij kon beschikken, er aan toevoegend: *“Ook ikzelf kon over deze fondsen beschikken, mits afrekening bij het einde van het dossier. Ik heb zeker beschikt over deze fondsen, maar steeds op een vraag van de cliënte. Ik bevestig dat de bewust 5% de gemiddelde interest was en overeengekomen en afgerekend. Ik bevestig dat ik de fondsen en interesten aan mevrouw B zijn bezorgd”* (dossier stafhouder, stuk 60).

- Op 21 september 2015 maakte mr. X zijn staat van ereloon en kosten over aan de onderzoeker-verslaggever en aan mr. H, er bij vermeldend dat deze staat betrekking had *“uitsluitend het aantal aangerekende brieven vermits de andere kosten reeds verrekend waren in de eerder overgemaakte afrekening”*. Bovenaan de overgemaakte staat vermeldt hij evenwel *“begroting ereloon op basis van het uurtarief (155 euro)”* en blijkbaar rekende hij dan toch uurtarieven aan (dossier stafhouder, stuk 62):

- totaal (20 + 16 + 21 + 18 + 18 =) 93	
- ereloon (exclusief btw): 93 x 155 =	14.415,00 EUR
- kosten: briefwisseling (107 x 11 =)	<u>1.177,00 EUR</u>
- totaal (exclusief btw)	15.592,00 EUR

22. Zoals reeds gemeld werd mr. X op 19 december 2013 ondervraagd door mr. O, onderzoeker-verslaggever. In het proces-verbaal dat naar aanleiding hiervan werd opgesteld leest de TB: *“Mer betrekking tot B bezorgen wij u twee kaften met het detail van alle verrichtingen/bewegingen op de rekeningen vervat in één kافت voor de periode oktober tot en met december 2012. Wij voegen hierbij een Excel-sheet ter verduidelijking van dit alles. Verder bekomt u een tweede kافت in het dossier B met een inventarislijst en waarbij de ganse chronologie met betrekking tot het optreden zelf gedetailleerd wordt weergegeven, vergezeld met andere stukken die betrekking hebben ondermeer en niet beperkend over de eigen aangiften van erelonen in het bewuste dossier”* (dossier stafhouder, stuk 34).

De tuchtraad van beroep beschikt niet over deze dossiers. Er werd vermeld dat ze niet terug te vinden zijn.

Ter terechtzitting van 25 februari 2016 van de tuchtraad in eerste aanleg deelde de raadsman van mr. X mee dat *“het dossier dat volgens hem destijds werd overhandigd aan mr. O, door zijn cliënt terug zal worden samengesteld”* (zie proces-verbaal van de terechtzitting van 25 februari 2016). De behandeling van de zaak werd vervolgens uitgesteld naar de terechtzitting van 28 april 2016.

Ter terechtzitting van 28 april 2016 verzocht de raadsman van mr. X om een uitstel *“omdat hij door omstandigheden het aangekondigde dossier nog niet terug heeft kunnen samenstellen en de verdediging niet heeft kunnen voorbereiden”* (zie proces-verbaal van de terechtzitting van 28 april 2016). De behandeling van de zaak werd uitgesteld naar de terechtzitting van 29 juni 2016, maar blijkbaar heeft mr. X deze wedersamengestelde kaften nooit meer overgemaakt. Nochtans kan en mag het voor mr. X geen enkele moeilijkheid vormen om deze dossiers opnieuw samen te stellen, d.w.z. om aan de hand van de stukken (in het bijzonder de fiscale individuele fiches en de bankuittreksels) een *volledig* overzicht te geven van de gelden die hij ontving voor mevrouw B en van de betalingen, inhoudingen en doorstorting die hij deed, onder meer naar zijn eigen

rekeningen. Mr. X verwijst hier naar de regels van de bewijslast, maar vergeet dat hij het is die rekening en verantwoording moet geven voor de in naam en voor rekening van mevrouw B ontvangen en beheerde sommen, niet de tuchtrechtelijke overheid. Hij is het die volledige en nauwkeurige overzichten van de verrichtingen met de gelden van derden moet bijhouden (Codex Deontologie, art. III.2.8.2.5-oud; art. 134-nieuwe nummering).

De TB verzoekt om een volledig overzicht. De afrekeningen die mr. X meedeelde op 5 mei 2015 (zonder data) en op 2 juni 2015 (met data) zijn in ieder geval zeer onvoldoende om een behoorlijke controle mogelijk te maken. Mr. X vermeldde onder meer via zijn raadsman in zijn brief van 12 februari 2014 aan mr. O, onderzoeker-verslaggever, een betaling aan zichzelf van een bedrag van 684.814 euro, (“*onze kosten en provisies te uwen laste*”) en verder nog doorstortingen naar de beroepsrekening van 122.286 euro. Op 2 mei 2013 werd daarbij een bedrag van 24.786 euro naar de beroepsrekening doorgestort, maar dit bedrag werd dan op dezelfde dag “*van de beroepsrekening aan cliënte doorgestort*” (dossier stafhouder, stuk 35).

Het treft dat van deze betalingen in de overzichten van 5 mei 2015 en 2 juni 2015 geen gewag wordt gemaakt.

De TB wenst dat mr. X klaarheid schept in verband met het door hem uitgevoerde mandaat. Hij stelt immers bij herhaling dat hij geen beheer deed. Anderzijds had hij hiertoe wel de volmacht.

Mogelijke inbreuken wegens het nalaten van het bijhouden van volledige en nauwkeurige overzichten van de verrichtingen met de gelden van derden (Codex Deontologie, art. III.2.8.2.5-oud; art. 134-nieuwe nummering); Het aanwenden van gelden die bestemd zijn voor cliënten als voorschot of ereloon, zonder de cliënten daarvan schriftelijk op de hoogte te brengen (Codex Deontologie, art. III.2.8.2.5, tweede lid-oud; art. 134, tweede lid-nieuwe nummering) en het niet zo spoedig als mogelijk overmaken van derdengelden aan hun bestemming (Codex Deontologie, art. III.2.8.2.5, eerste lid-oud; art. 134, eerste lid-nieuwe nummering) – tenlasteleggingen (3), (4) en (5)

23. Met betrekking tot de rekening derden oordeelde de tuchtraad:

- dat bewezen is dat mr. X nalaat om volledige en nauwkeurige overzichten bij te houden van de verrichtingen die met de gelden van derden gebeurden;
- dat de derdengelden niet zo spoedig mogelijk overgemaakt werden.

De tuchtraad van beroep motiveerde zijn beslissing door te verwijzen:

- enerzijds naar 2 dossiers namelijk F en J en
- anderzijds naar het uitgevoerde onderzoek over willekeurig gekozen periodes januari – september 2010 en maart – april 2014.

24. Mr. X stelt dat in de twee dossiers waarnaar de tuchtraad verwees (F en J) hij niet de gelegenheid had om zich te verdedigen of hier uitleg over te verschaffen.

Uit stuk 35 van het dossier van de stafhouder blijkt echter dat mr. X over deze rekeningen uitleg verschafte.

In het dossier F werden 136.140,97euro overgeschreven op de rekening derden. Dit gebeurde op 14, 15 en 16 september 2011. Mr. X stelt dan dat van deze rekening, in de periode tussen

30 oktober 2012 en 9 oktober 2013 162.000 euro werd overgeschreven naar zijn beroepsrekening.

Mr. X heeft zichzelf dus blijkbaar meer uitbetaald dan dat er binnengekomen was.

In het dossier J werd op 18 december 2012 op de rekening derden een bedrag ontvangen van 84.740,97 euro. Op 18 december 2012 werd 10.000 euro, op 24.12.2012 werd 15.000 euro, en op dezelfde datum werd nog eens 25.000 euro overgeschreven op de beroepsrekening. Dit vertegenwoordigt dus een bedrag van 50.000 euro.

Op 13.10.2013 werd 51.750 euro doorgestort aan de cliënte.

Ook hier werd dus meer ingehouden en betaald dan er binnengekomen was.

De TB kan niet vaststellen dat de tuchtraad mr. X uitgenodigd heeft om in het bijzonder in deze dossiers over de binnengekomen en doorgestorte/ingehouden gelden een, gedetailleerde uitleg te verschaffen.

Ook wat het gebruik van de rekening derden in de periodes januari – september 2010 en maart – april 2014 betreft stelt mr. X dat hem niet de gelegenheid werd geboden zich hierop te verdedigen.

Met betrekking tot de periode januari – februari 2010 bevindt zich een stuk 13 in het dossier van de stafhouder.

Met betrekking tot de periode maart – april 2014 bevindt zich een stuk 45 in het dossier van de stafhouder (overzicht van de rekening derden nr. ... bij de nv ING, periode 5.01.2014 – 9.03.2015).

De TB kan niet vaststellen dat mr. X over deze rekeningen gevraagd werd uitleg te verschaffen en/of hij dit heeft gedaan.

Mr. X dient te verklaren wat er gebeurd is in de dossiers F en J. Hij moet uitleg verschaffen over het ontvangen bedrag van 136.140,97 euro in het dossier F en over de som van 84.740,97 euro in het dossier J. Hij moet aanduiden op welke data welke bedragen werden ontvangen en aan wie overgeschreven werd.

Met betrekking tot de rekening derden periode januari – september 2010 en maart – april 2014 dient mr. X aan te duiden:

- welke bedragen hij in deze periodes ontvangen heeft en op welke data;
- op welke data hij deze bedragen aan wie overgemaakt heeft;
- welke rubriekrekeningen hij opende.

25. De rekening en verantwoording voor wat het dossier B betreft is ruim onvoldoende en niet coherent:

De informatie die de advocaat van mr. X verstrekke aan de onderzoeker op 14 februari 2014 (dossier stafhouder, stuk 35, overzicht onder punt 7 ‘doorstorting in onderscheiden dossiers naar de eigen rekening van mr. X uit hoofde van ‘erelonen en kosten’) stemt niet overeen met het ‘rekenblad/bankinfo’ dat mr. X overmaakte aan de stafhouder op 2 juni 2015 (dossier

stafhouder, stuk 53, bijlage 5). Op 14 februari 2014 wordt melding gemaakt van in totaal 955.790,13 euro ontvangen op de derdenrekening, waarvan in de periode 8/11/2012 – 24/12/2012 67.500 euro werden doorgestort naar de beroepsrekening en op 20 september 2013 nog eens 20.000 euro. In de afrekening van 2 juni 2015 duikt een bijkomende inkomende storting op van 33.512,98 euro, die niet werd vermeld op 14 februari 2014.

Tijdens zijn verhoor op 19 december 2013 deelde mr. X mee dat het aandeel van zijn cliënte in de successie ongeveer 6.000.000 euro bedroeg en dat een uitdrukkelijke ereloonafpraak aangegaan werd van 650.000 euro, kosten en plichten inbegrepen. Hoe deze verklaring in overeenstemming kan worden gebracht met de afrekeningen die mr. X voorlegde op 14 februari 2014 en 2 juni 2015 is niet onduidelijk.

Ook wordt hij uitgenodigd:

- om de briefwisseling voor te leggen waaruit blijkt dat hij zijn cliënte op de hoogte hield van de binnenkomende gelden en de toelatingen van zijn cliënte om welbepaalde bedragen in te houden uit hoofde van ereloon, gepaard gaande met de door hem tussentijds opgestelde ereloonstaten;
- om de afrekening voor te leggen waarnaar hij verwees in zijn brief van 5 mei 2015 aan de stafhouder en die hij aan zijn cliënte, B, zou hebben overgemaakt wanneer hij werd opgevolgd op 25 februari 2013 (*“Het beschikbaar werd onmiddellijk na kennisneming van de opvolging afgerekend met mevrouw B.”*).

Aangezien de ‘gerecupereerde’ gelden van mevrouw B kennelijk van bij de aanvang tot haar vermogen behoorden, nodigt de TB mr. X uit om enige toelichtende verklaring te geven bij de omvang van het door hem ingehouden en aangerekende ereloon.

De tuchtraad van beroep heropent te dien einde de debatten.

OM DEZE REDENEN,
DE TUCHTRAAD VAN BEROEP,

Verklaart de hoger beroepen ontvankelijk;

Verwerpt de door mr. X opgeworpen excepties;

Alvorens verder recht te spreken,

Beveelt de heropening van de debatten teneinde mr. X toe te laten een duidelijk geschreven antwoord te bieden op de hierboven sub 22 tot en met 25 gestelde vragen, met precieze verwijzing naar stukken, gevoegd bij dit antwoord, tot bewijs van de verschaft antwoorden;

Zegt dat dit antwoord moet worden neergelegd en meegedeeld aan de stafhouder en het openbaar ministerie uiterlijk op 20 augustus 2018;

Bepaalt een nieuwe rechtsdag inzake op dinsdag 9 oktober 2018 om 14 uur (Gerechtsgebouw, Poelaertplein, 1000 Brussel, zaal 1.33 van het Hof van beroep Brussel.

Hebben deelgenomen aan de behandeling en de beraadslaging:

de heer Johan Boon, voorzitter en de assessoren mr. Geneviève Boliau, mr. Alex De Visscher, mr. Frank van der Schueren en mr. Jef Verwaest.

De assessoren hebben deze beslissing allen ondertekend voor de uitspraak:

G. Boliau

A. De Visscher

F. Van der Schueren

J. Verwaest

Waren aanwezig bij de uitspraak:

De heer Johan Boon, voorzitter,
en mr. Ludo Kools, secretaris,

L. Kools

J. Boon